INFO

MEDLEMSINFORMASJON FRA OSLO FILATELISTKLUBB NR. 2/2017

SOMMEREN kommer .. .

Operaen er scenen for klubbens sommermøte 22. mai.

Les på side 3

og meld deg på til den sosiale avslutningen på sesongens klubbaktiviteter.

I dette nummer også om mulige prinsipper for katalogisering av papirvarianter på nyere frimerker. Dessuten godt illustrerte referater fra møter du (kanskje) gikk glipp av... eller vil oppfriske.

Oslo Filatelistklubb, som er landets eldste, markerte sitt 130-årsjubileum i fjor

Med ca.. 450 medlemmer i inn- og utland er vi også landets største frimerkeklubb.

I tidsrommet september til mai avholdes vekselvis medlemsmøte og klubbaften/ auksjon hver mandag.

På medlemsmøtene er det kåserier over filatelistiske emner eller temaer av allmenn interesse, ofte ledsaget av lysbilder. På klubbauksjonene kan man enten være tilstede eller delta med skriftlige bud.

Møter og klubbaftener finner sted på Schafteløkken, Zahlkasserer Schafts plass l, 0267 Oslo (like ved Frogner plass).

LEDER:
Arne Thune-Larsen
Melumveien 7, 0751 Oslo
M 950 42 795
E-post arne1@getmail.no

NESTLEDER:
Bjørn Eirik Rasmussen
Skytterdalen 7-89, 1337 Sandvika
M 901 24 634 P 67 55 93 85
E-post: berasmussen@hotmail.com

STYREMEDLEMMER:
Svein H. Andersen,
Berta Bråtensvei 7, 1362 Hosle
Mobil: 992 08 772
E-post: sveinharthor@gmail.com

Thore Habberstad,
Kampen Hageby 15, 0655 Oslo
P 22 19 29 22 M 993 67 560
E-post: thore.habberstad@getmail.no

Carl Gøran Fürst Scheve,
Måltrostveien 26, 1404 Siggerud
Mobil: 900 19 472
E-post: carl-sch@online.no

STYRETS SEKRETÆR:
Svein H.Andersen,
Berta Bråtensvei 7, 1362 Hosle
Mobil: 992 08 772

KLUBBAUKSJONER:
Jan Henrik Fjære, Einar Østmo og Thore Habberstad

INFO

NR 2/2017 - 28. ÅRGANG

KLUBBENS POSTADRESSE:

Frydenlundgata 14, 0169 Oslo

Tlf: 22 60 07 19

http:// www.oslofilatelistklubb.no
Ny E-postadresse: mail@oslofilatelistklubb.no

Giro 0532 27 40702
IBAN-nummer NO05 0532 2740 702
BIC/SWIFT: DNBANOKKXXX

BIBLIOTEKET
Frydenlundgata 14
Er åpent tirsdager kl. 19-21

REDAKTØR
For denne utgaven: Per Erik Knudsen
E-post: info@oslofilatelistklubb.no

TRYKK:
Merkur-Grafisk AS

OPPLAG:
600

ANNONSEPRISER:
1/1 side s/h kr. 500
l/l side farger kr. 1000
(Alle priser ex. Moms)

ORG. NUMMER:
961210461

Det er hyggelig om de spilleglade blant medlemmene husker på "grasrotandelen". Klubbens org.nr. er 961 210 461.

Snart er det sommer og "klubben" tar ferie. Sommermøtet avrunder som vanlig "sesongen".

Det betyr slett ikke at vi medlemmer behøver å ta ferie fra det å interessere oss for det vi samler på. Dette nummer av INFO inneholder mye stoff fra møter som "har vært". Her omtales noe av det mange medlemmer gikk glipp av.

Nå er det jo slik at vi aldri kan få med oss alt, heller ikke innen våre snevre interessefelt. Men INFO hjelper til!

OFK er stolt utgiver av **Norgeskatalogen**, til høsten kommer den 68. utgaven. Gled dere til den.
Et av våre forskende medlemmer, ***Carl-Erik Skrolsvik,*** har gått løs på behandlingen av papirsorter i ***Norgeskatalogen 2016***. Det har resultert i en åtte-siders artikkel i dette nummeret av INFO.
Carl-Erik sier selv
"*Får neppe humorprisen for den".*
Nei, vel. Men det betyr *ikke* at artikkelen ikke er lesverdig.

Spander litt av våren eller sommeren, sett deg ned med Norgeskatalogen og les deg gjennom artikkelen.
Det behøver ikke bare ta en time eller to, heller noen morsomme dager.
Vi har ikke brukt plassen her i INFO til illustrasjoner. De du trenger, finner du i ***Norgeskatalogen 2016*** og kanskje i din egen samling av norske merker.

Høstens nye katalog inneholder nok ikke så mange forandringer som Carl-Erik måtte ønske. Men hans synspunkter og alle andre medlemmers og brukeres synspunkter blir fortløpende vurdert i forbindelse med alle utgaver.

Per Erik

Sommermøtet avholdes i år 22/5 på Operaen.

Vi får en omvisning inne i operaen.
Etterpå blir det bespisning rett over gata på Thon Hotel Opera. Det blir anledning til å kjøpe det en ønsker å drikke til maten.

Vi møter opp på operaen kl. 17.

For å melde deg på denne herligheten setter du inn egenandel kr. 250 pr person på konto 0532.27.40702 (Oslo Filatelistklubb). Innbetalingen gjelder som påmelding.
Betalingsfrist er 12/5. Så meld deg på allerede i dag!

Redaktøren av INFO anbefaler alle OFK-medlemmer til å fortsette frimerkesesongen her:

FREFIL 2017

Program for regional frimerkeutstilling 16. - 18. juni 2017

Fredag

Kl 1000	Utstillingen åpner.
Kl 1100	Offisiell åpning v/Ordfører Jon-Ivar Nygård Posten presenterer frimerke til Fredrikstad 450 års jubileum
Kl 1800	Utstillingen stenger.

Lørdag

Kl 1000	Utstillingen åpner.
Kl 1500	Åpent møte i Norsk Skipsposthistorisk Forening.
Kl 1600	Utstillingen stenger.
KL 1900	Palmares Rica City Hotell.

Søndag

Kl 1100	Utstillingen åpner
Kl 1100	Motivsamlerne, landsmøte
Kl 1100	Utstillere kan møte dommerne for gjennomgang av egne eksponat. Meld interesse på standen til Fredrikstad Filatelistklubb.
Kl 1500	Utstillingen stenger.

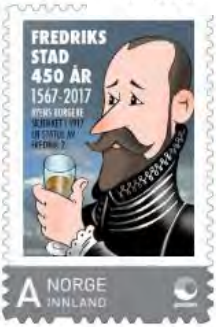

FREDRIKSTAD FILATELISTKLUBB
POSTBOKS 305
1601 FREDRIKSTAD

mer info på www.frefil.no

FRED RIK STAD

https://www.fredrikstad.kommune.no/byjubileet

Klubbens aktiviteter sommer og tidlig høst 2017.

22.5.	**Sommermøte Operaen** **(Se side 3 for påmelding)**
24.-28.5.	**Finlandia 2017 i Tampere.** **(Påmelding avsluttet, men utstillingen kan fortsatt nås privat)**
30.5.	**Siste åpningsdag biblioteket**
29.8.	**Første åpningsdag biblioteket.** **Åpent fra 1900 til 2100 hver tirsdag.**

September:

4.9.	***Medlemsmøte.*** **Kjell Kaarvang:** **"Sjeldenheter og uvanlige frimerkeobjekter. Utdrag Fra en verdenssamling"**
11.9.	***Klubbaften*** **Med miniauksjon og bytte/salg. (Valgdagen !)**
18.9.	***Medlemsmøte.*** **Knut Fr. Knutzen:** **"Tradisjonell samling Finland"**
25.9.	***Høstauksjon.*** **(For innlevering, ta kontakt med auksjonskomitéen, se side 2)**

Oktober:

2.10.	***Medlemsmøte.*** **Presentasjon av Norgeskatalogen 2018.**

Ved alle klubbens møter/ auksjoner/klubbaftener i Schafteløkken åpner dørene kl. 18.00. Møter og auksjoner starter kl. 1900.

FOSFORESCENS-PERIODEN OG KATALOGISERING AV PAPIR.

Av **Carl-Erik Skrolsvik**

1. Innledning

Vi har vendt oss til at etter hvert som nye frimerker gis ut, tildeles de fortløpende hovednumre, kalt **NK**-numre. Og vi er vant til at når det foretas opptrykk av disse, får opptrykkene status som undernumre, dersom de skiller seg ut fra førsteutgaven på katalogiseringsmessige relevante områder som f.eks. ny farge eller ny papirtype. Slike forskjeller fører til at også førsteutgaven får undernummerstatus, og begge utgavene får attributter i form av bokstaver og/eller tall som viser hvilken type forskjell det er snakk om.

Gjelder forskjellen papirtyper, er vi nå også vant til at x (førsteutgaven) og y (opptrykket) markerer at opptrykksmerkene har papir fra et annet firma enn det som leverte papiret til førsteutgaven. – To forskjellige leverandører innebærer alltid to forskjellige papirtyper. Videre at **x1** (førsteutgaven) og **x2** (opptrykket) markerer at leverandøren av papiret til førsteutgaven, har levert en ny type papir til opptrykket.

Bruken av **x/y** og **x1/x2** er ikke begrenset til opptrykkssituasjonen. Også når et frimerke kommer med to forskjellige papirtyper samme dag, brukes disse attributtene.

Her skal vi se litt nærmere på fosforescensperioden, og hvordan papirforskjeller fremkommer i Norgeskatalogen i denne perioden. Men en liten tilsvarende titt på situasjonen før perioden, hører med. Ting henger ofte sammen.

Med fosforescensperioden menes her perioden fra 1. desember 1967 da de første merkene med fosforescerende papir, **NK 595-598**, kom, og til 26. november 1997 da de siste merkene med slikt papir, **NK 1316 y og 1317 y**, kom ut. **NK 1316-1317**, julemerkene fra 1997, markerer også starten på en form for ny periode i og med at disse merkene som de første, kom med selvklebende papir. En papirtype vi hovedsakelig forbinder med frimerker som kommer i hefter eller på ruller.

1. desember 1967 innebar imidlertid ikke noe absolutt skille når det gjaldt bruk av fosforescerende papir. Det kom fortsatt ut merker med ikke-fosforescerende papir, alle knyttet til hefter. Således kom frimerkeheftene **FH 36 med NK 526** og **FH 38 med NK 513, 514 og 517**, begge ut i 1968. Og i 1973 kom automatheftet **AH 8 med NK 517**. Disse heftene sees det imidlertid bort fra i denne gjennomgangen.

2. Katalogisering

2.1 Generelt og papirtyper spesielt

Katalogisering kan forstås som at alt som står skrevet i en katalog, er katalogisert. Når det gjelder frimerker, legger jeg til grunn at katalogisering betyr at hovednummer er tildelt samt at eventuelle undernumre står oppført med nødvendige attributter i form av bokstaver og/eller tall.

Norgeskatalogen inneholder ingen beskrivelse av hvordan katalogiseringen av frimerker skal skje. Men på s. 9 fremgår det at x, y, z bak et hovednummer, betyr papir- eller gummi-variasjoner. Noen omtale av x1 og x2 osv. finnes dog ikke.

Formuleringen kan ikke forstås slik at x/y alltid skal brukes når et opptrykk har en annen papirtype enn førsteutgaven. Opptrykk med ny papirtype uten angivelse av x/y kan altså finnes i katalogen. I praksis i form av eget hovednummer.

2.2. Hvilke prinsipper bør legges til grunn

Et viktig prinsipp må være at katalogiseringen er entydig. Det betyr at når vi ser et NK-nr. uten bokstaver og/eller tall knyttet til seg, skal vi kunne vite at dette er en førsteutgave, og ikke noe opptrykk av et tidligere NK-nummer. Videre at dersom vi ser x og y brukt som attributter knyttet til et undernummer, skal vi kunne vite at her har trykkeriet brukt to forskjellige papirleverandører. Og er det brukt x1 og x2, skal vi være trygge på at her har trykkeriet brukt samme papirleverandør, men at denne har levert to forskjellige papirtyper.

For det andre må katalogiseringen være konsekvent. Det er i prinsippet ikke plass for noe unntak fra kravet til entydighet. Men ved opptrykk kan man på en måte velge om man vil bruke romertall eller papirattributtene siden opptrykkene alltid vil skje i en annen trykningsperiode enn førsteutgavens. Hensynet til konsekvent katalogisering tilsier imidlertid at bruk av papirattributtene, prioriteres foran romertall. Det er papirattributtene som er dedikert til dette formålet, og det er kun disse som gir en umiddelbar forståelse av at her foreligger det forskjeller knyttet til papiret. Dette utelukker selvsagt ikke at det også kan være andre forskjeller

Prinsippene om entydighet og konsekvent gjennomføring vil bli lagt til grunn i vurderingene i pkt. 6.

3. Selvlysende papir. Luminescens, fosforescens og fluorescens

Når et frimerke belyses med UV-stråler, kan man av og til se at hele eller deler av merket, eventuelt baksiden, lyser opp, herunder fremviser forskjellige farger. Merket blir selvlysende. Dette lyset kalles luminescens. Det er to typer luminescens når det gjelder frimerker, fosforescens og fluorescens. Den første har en etterglød når UV-lampen slukkes. Fluorescensen på sin side forsvinner umiddelbart. Å registrere denne forskjellen er imidlertid ikke like lett bestandig.

Fluorescens knyttes ofte til bruk av optiske blekemidler. Dette er stoffer som tilføres papir for at det skal virke hvitest mulig. Stoffene, også de som fosforescerer, kan blandes inn i papirmassen under selve papirproduksjonen eller kan bestrykes papiret i ettertid.

NFT inneholder flere artikler m.m. om dette emnet, se **nr. 4/1978** og lederen på **s. 108**, **NFT nr. 9/1979 og s. 338** om bruken av ultrafiolette stråler innen filatelien, **NFT nr. 3/1982 og s. 82** om spektralfilateli (her nevnes for øvrig en artikkel i **Nordisk Filateli fra april 1980**) samt **NFT nr. 4/1985 og s. 174** om begrepsforvirring om fluor- og fosforescens på frimerker. Det er sikkert flere artikler om dette både her og der.

4.Tiden før fosforescens-perioden.

Siden det første fosforescerende merket er **NK 595** fra desember 1967, kan man slå fast at fluorescerende frimerker allerede fantes på dette tidspunktet. **NK 570**, Rondane, som kom 29. november 1965, lyser opp som ”Sola i Karlstad” ved UV-belysning. Papiret er av typen **Bo1** (Borregaard) som er et bestrøket papir kalt cromo-papir, et begrep som *ikke* er forklart. Rondane-merket er imidlertid ikke det første frimerket som står oppført med cromo-papir i katalogen. Både **NK 381-382** fra serien Verdenspostforeningen 75 år som kom 8. oktober 1949, og **NK 383-385**, Oslo 900 år, fra 15. mai 1950, står alle oppført med slikt papir, dog er dette bestrøket **Bu1**-papir (Buskerud). Når det gjelder disse merkene, er det imidlertid ikke like lett bestandig å se luminescensen/ fluorescensen.

En del opptrykk i denne pre-fosforescens-perioden ble til hovednumre i stedet for å bli undernumre. Et eksempel her er **NK 457** som kom ut 2. juli 1962, et av øremerkene med kong Olav fra perioden 1958-1962. Merket er egentlig et opptrykk av **NK 456** som kom ut 27. oktober 1960. Kun fargen

skiller dem fra hverandre. Noen opplysning om opptrykk fremgår ikke.

7. april 1960 kom **NK 483-484**, Flyktninghjelp. Ved denne utgivelsen startet Posten å gi ut førstedagsbrev hvor datostempelet var knyttet til merkenes motiver, kalt FDC. **NK 456 og 457** kom ut etter 7. april, men Posten lagde ikke FDC for disse to merkene. Merkene finnes kun som **FDC§,** dvs. med vanlig datostempel. Kanskje Posten ikke så på merkene som førsteutgaver?

Kan fargeforskjell være årsaken til at hovednummer og ikke undernummer, ble brukt for **NK 457**? **NK 456** er nemlig brunrød, mens **NK 457** er grønt. Spørsmålet er nærliggende å stille når man ser på hhv. **NK 518 versus 519 A** og **NK 524 versus 525**. Den eneste forskjellen mellom **NK 518 og 519 A** samt mellom NK 524 og 525, synes jo å være fargen. M.a.o. at hovednummer ble brukt i stedet for undernummer med **fargeattributtene a, b og c**? Det er ellers interessant å legge merke til at **NK 519 A** og **NK 525** som begge kom ut 9. nov. 1964, i motsetning til **NK 518 og 524**, ikke ble gitt ut av Posten som FDC. En parallell til det som fremgår av avsnittet over?

5. Fosforescensperioden

5.1. Innledning

F.o.m. **NK 595** fra 1. desember 1967, t.o.m. **NK 1202** som kom ut 10. mars 1994, kom samtlige hovednumre med fosforescerende papir. Men f.o.m. **NK 1203** begynte det å komme merker med ikke-fosforescerende papir. Disse merkene var også luminescerende, men nå bare fluorescerte de.

NK 1202 var altså ikke det siste merket med fosforescerende papir. Senere i 1994 kom det ytterligere tre serier, **NK 1208-1209, NK 1214-1217 og NK 1219-1220**, og i 1995 kom NK **1223-1224 (x-utgavene)** og **NK 1226 (x-utgaven)** hhv. 23. februar 1995 og 8. mai 1995. Men så ble det stopp inntil julefrimerkene for 1997, **NK 1316-1317**, kom. Og ikke bare kom disse merkene med to typer papir, hhv. fosforescerende og ikke-fosforescerende papir, begge papirtypene var som de første, selvklebende.

5.2 Ikke-fosforescerende merker får opptrykk som har fosforescerende papir. Hovednumre.

De første merkene som kom med fosforescerende papir, var alle opptrykk. De opprinnelige merkene er oppgitt å være **NK 519 A, 521, 525 og 529** som kom ut på begynnelsen av 60-tallet. Alle med ikke-fosforescerende papir. Opptrykkene som kom i 1967, ble imidlertid ikke katalogisert som undernumre. I stedet ble de ført opp som hovednumre, **NK 595-598**. Alle merkene hadde stiliserte motiver. Det er imidlertid litt uklart hvorfor ikke **NK 518 og NK 524** nevnes sammen med hhv. **NK 519 A og NK 525**. Årsaken kan være farveforskjellene

7. oktober 1968 kom **NK 612** med sitt fosforescerende papir. Dette er et opptrykk av **NK 523** som har et ikke-fosforescerende papir.
23. januar 1969 kommer så posthornmerkene **NK 513-516** med utgivelsesdatoen 5. desember 1962, ut i opptrykk. Igjen får opptrykkene hovednumre, **NK 617-620**. Også her er forskjellen knyttet til fosforescens.

Så kommer turen til Kronemerker Olav V. Tredje november 1969 kommer nemlig **NK 636-638**. Dette er opptrykk av **NK 469-471** fra 12. januar 1959. Noen måneder etter, 16. mars 1970, får **NK 527** sitt opptrykk, et opptrykk som blir **NK 647**. Og så 22. februar 1974 kommer **NK 725** som er et opptrykk av **NK 528** fra 5. november 1963.

Så langt er det fjorten opptrykk som har fått status som hovednummer. Alle pga. papirforskjellen mellom førsteutgaven og opptrykket. Opptrykkene har fosforescerende papir, førsteutgavene har ikke-fosforescerende papir. Det er denne forskjellen som er årsaken til bruken av hovednummer i stedet for undernumre.

Direkte opplysninger om at det er snakk om opptrykk, fremkommer ikke i tilknytning til noen av de nevnte merkene. Seriene **NK 595-598, NK 617-620** og **NK 636-638** står dog med opplysning om hvilke merker de er "som", m.a.o. med likhetsangivelser hvor også merkefargene inngår.

Enkeltmerkenes merkeinformasjon inneholder ingen opplysning om verken opptrykk eller likhetsangivelser.

Det er også bare i tilknytning til de tre seriene at det eksplisitt opplyses at opptrykkspapiret er fosforescerende. En opplysning som også kommer frem i overskriftene. Informasjon om enkeltmerkenes opptrykkspapir må man til kortartikkelen på s. 136 for å finne.

Samtlige steder med unntak av **NK 636-638**, Kronemerker Olav V, er det henvisning til tabellen på side 124.

NK 725 og førsteutgaven **NK 528** skiller seg ut fra de andre merkene ved at det her er snakk om både papirforskjeller og fargeforskjeller.

5.3 Fosforescerende merker får opptrykk som også fosforescerer. x1 og x2 introduseres.

Etter hvert får også merkene med fosforescerende papir, sine opptrykk. Her omtales opptrykkene som kom med fosforescerende papir. Opptrykkene som kom med ikke-fosforescerende papir, kom senere, og omtales i **pkt. 5.4**.

NK 597 er det første NK-nummeret som står oppført med opptrykk hvor både første-utgaven og opptrykkene, har fosforescerende papir. Men disse opptrykkene ble i motsetning til opptrykkene i **pkt. 5.2** som også kom med fosforescerende papir, ikke katalogisert som hovednumre. De ble "kun" undernumre. Så opptrykket av opptrykksmerket NK 597 ble ikke hovednummer.

Det neste NK-nummeret, **NK 598**, er veldig interessant. Her dukker nemlig **x1 og x2** opp for første gang. Både førsteutgaven og opptrykket har papir fra samme papirleverandør, Borregaard **(Bo),** men **x1 har Bo2**-papir, mens **x2 har Bo3**-papir. To papirtyper som begge fosforescerer.

I tilknytning til **NK 605** finner vi **x1 og x2** på nytt. Også her er det samme papirleverandør som har levert to forskjellige papirtyper. Det samme gjelder **NK 610 og 611**. Videre **NK 618** hvor også **z1, z2 og z3** dukker opp, altså hvor en tredje papirleverandør har kommet til, og som har levert tre forskjellige papirtyper. Og slik fortsetter det. Praksis er etablert. Katalogiseringen blir forskjellig avhengig av om to fosforescerende papirtyper er levert av samme (**x1/x2**) eller av hver sin papirleverandør **(x/y).**

Men ingen regel uten unntak. Ei heller i Norgeskatalogen. Til slutt i **pkt. 4** foran, stilles spørsmålet om fargeforskjeller er godt nok grunnlag for å tildele hovednummer i stedet for undernummer ved opptrykk. Vi forbinder jo ellers fargeforskjeller med undernumre og bokstavene **a, b** osv.

Først gjelder det **NK 610 (x1).** Dette er et 40-øresmerke med hellerisningsmotiv, eller generelt sett et stilisert motiv. 40-øresmerker med helleristningsmotiv er kommet ut også tidligere. Først kom **NK 521** den 22. april 1963. Så kom **NK 596**, se **pkt. 5.2.** Både **NK 521 og NK 596** er brunlilla, og det som skiller disse merkene fra hverandre, er altså papiret og fosforescensen til **NK 596**.

Hva så med **NK 610**? Merket har som **NK 596**, fosforescerende papir. Noe grunnlag for at **NK 610** skulle bli hovednummer, er det følgelig ikke når det gjelder papirtypen.

Ser vi nærmere på de tre merkene, ser vi at **NK 610** har en annen farge, blågrønn, i motsetning til de to andre merkenes brunlilla farge. Dette og kanskje også det forhold at Posten ga ut **NK 610** som FDC, kan synes å være årsaken til bruken av hovednummer i stedet for undernummer når det gjelder **NK 610**.

En tilsvarende problemstilling gjelder troikaen **NK 527, 647 og 680 (x1).** Alle tre er 80-øresmerker med stavkirke-/stilisert motiv. De to første er lilla. Det siste er brunt. Også **NK 680** kom som FDC. Til slutt kommer **NK 704/NK 648** som begge er 100-øresmerker med helleristningsmotiv. Begge har samme type fosforescerende papir **(Bo2**), men fargene er forskjellig. Og nok en gang er det snakk om FDC-utgivelse.

5.4 Fosforescerende merker får opptrykk som har ikke-fosforescerende papir.

På samme måte som merker med ikke-fosforescerende papir, fikk opptrykk hvor papiret var fosforescerende, se pkt. 5.2, kom etter hvert også opptrykk av merker med fosforescerende papir hvor opptrykkene har ikke-fosforescerende papir.

Den tidligste opptrykksdatoen av denne typen i katalogen, er 01.02.94F. Den gjelder **NK 1167**. Merkene som fikk opptrykk med denne problemstillingen knyttet til seg, var **NK 1127-1129, 1149 I, 1156-1159, 1165-1167, 1180 I, 1181 I, 1200, 1223-1224 og 1226**. Til sammen sytten merker.

For samtlige av de nevnte merker ble **x** og **y** brukt som papirattributt selv om Harrison leverte papiret til både førsteutgavene og til opptrykkene. M.a.o. en annen løsning enn den vi finner i **pkt. 5.3**, hvor **x1 og x2** ble brukt når samme leverandør leverte to forskjellige papirtyper.

5.5 Merker som kommer ut samme dag med både fosforescerende og ikke-fosforescerende papir

Katalogen følger de samme prinsippene hva enten det er snakk om opptrykk som er behandlet over, eller det gjelder et merke som kommer ut samme dag med to forskjellige papirtyper.

Kommer begge papirtypene fra samme leverandør samtidig som begge har fosforescerende papir, brukes følgelig **x1 og x2** slik det er gjort for **NK 790 og 791.**

Og dersom det ene papiret er fosforescerende, mens det andre er ikke-fosforescerende, brukes x og y selv om papirleverandøren er den samme, se NK 785 og 786.

Det siste, bruken av x og y, fremkommer naturlig nok også i tilknytning til **NK 1316-1317**. At begge papirtypene er selvklebende, noe som var helt nytt, er følgelig ikke tillagt noen betydning i så måte.

6. Vurderinger

6.1 Opptrykk som blir hovednumre i stedet for undernumre

Noen begrunnelse for hvorfor hovednumre, og ikke undernumre som er det vanlige, ble valgt da merker med ikke-fosforescerende papir, ble trykket opp på nytt med papir som fosforescerte, fremkommer ikke av katalogen. Årsaken kan ligge i at man mente at opptrykket skilte seg så vesentlig ut fra merket som skulle få sitt opptrykk, at hovednummer var på sin plass. M.a.o. noe á la forholdet mellom **NK 24 og NK 35**. Men i sistnevnte tilfelle kan man se forskjellen med det blotte øye. Fosforescens kan for de fleste i praksis bare oppleves av de som har en UV-lampe. Men det er kanskje større grunn til å tro at årsaken ligger i Postens nye maskiner kombinert med innføringen av denne typen selvlysende merker. Det var m.a.o. en ganske omfattende endring totalt sett som skjedde. I tillegg var dette papiret sikkert i seg selv en filatelistisk begivenhet, selv om fluorescerende merker allerede fantes. Og sist, men ikke minst, kanskje også Postens utgivelser av merkene som FDC-er har spilt inn?

Tildeling av hovednumre i stedet for undernumre ved opptrykk, var imidlertid ikke noe nytt. Det var også gjort tidligere, se **pkt. 4**. Men samtidig synes bruken av **x** og **y**, og ikke **x1** og **x2,** når opptrykk av merker med fosforescerende papir, kom med ikke-fosforescerende papir, og begge papirtypene kom fra samme papirleverandør, å sementere synet på og dermed katalogiseringen av denne nye typen papir.

Bruken av hovednummer står imidlertid i sterk kontrast til det som skjedde da merker med alminnelig papir begynte å få opptrykk med papir som var selvklebende. Ingen av disse opptrykkene fikk nemlig hovednummer. De ble alle undernumre. Synet på selvklebende papir var altså annerledes enn synet på fosforescerende papir. Så langt er det kommet fem opptrykk av merker med alminnelig papir, hvor opptrykket har fått selvklebende papir, tre posthornmerker og to faunamerker. Alle kom i ark som var perforert på vanlig måte slik at merkene har tagger. De selvklebende merkene ellers, ble utstanset.
Posthornmerkene, **NK 1421 III, 1454 III og 1802 y**, kom alle i ark á 100 merker, men hadde et hvitt, vannrett felt som delte arkene i to. Faunamerkene, **NK 1673 B og 1743 B**, kom i ark á 50 merker, uten noe mellomfelt.

Siden fosforescensen for de aller fleste først fremkommer ved UV-belysning, gikk overgangen til denne type papir i 1967 totalt ubemerket hen for den som skulle frankere noe. Det samme gjaldt samlere uten UV-lampe. Innføringen av selvklebende papir var derimot meget synlig for de nevnte. Skulle noe papir særbehandles, skulle man derfor tro at det var det selvklebende papiret, som burde vært det.

Uansett, både hensynet til entydig og til konsekvent katalogisering tilsier at de opptrykkene som har fått hovednumre, omgjøres til undernumre. Vi bør kunne være sikre på at et hovednummer angir en førsteutgave, og ikke et opptrykk. Og gjennomgående er det også slik i katalogen.
Et viktig argument mot en slik endring er imidlertid at slike endringer fører til hull i nummerrekkefølgen, og det bør unngås. Ett hull kunne man kanskje leve med, men her ville det bli mange hull. Noen total omnummerering synes også lite hensiktsmessig. Det bør derfor neppe gjøres noen endringer på dette punkt. Men opplysningen om at hovednummeret faktisk er et opptrykk, bør alltid fremkomme.

Det som er sagt om ikke å endre nummereringen når fosforescerende papir er årsaken til bruk av hovednummer i stedet for undernummer, gjelder selvsagt også når et opptrykk tilsynelatende gis hovednummer pga. fargeforskjeller.

6.2 To papirtyper. Én leverandør. x/y versus x1/x2.

NK 598 var et av fire merker i serien som var først ute med fosforescerende papir. I dette tilfelle Bo2 (Borregaard). I 1973 fikk merket et opptrykk som også har fosforescerende papir, men denne gang ble et annet Borregaard-papir, Bo3, brukt. Det opprinnelige merket ble da et undernummer med attributten **x1**, mens opptrykket fikk attributten **x2**. Dette var som nevnt foran, første gang at katalogen brukte **x1 og x2**. Og formålet var å få frem at samme papirleverandør hadde levert to forskjellige papirtyper til samme NK-nummer. Denne katalogiseringen som ikke er nevnt i katalogens innledende del hvor forklaringene står, var starten på en praksis som må anses som fast allerede fra første stund. Så når man ser **x1 og x2** etter et NK-nummer, vet man to ting. Det er kun én papirleverandør, og denne har levert to forskjellige papirtyper.

Denne nye og entydige måten å vise at samme leverandør har levert to forskjellige papirtyper, slo imidlertid ikke gjennom når papirtypene var hhv. fosforescerende og ikke-fosforescerende. Her fortsatte bruken av **x og y**, noe som viser at akkurat i disse situasjonene, var man mer opptatt av papirtypen enn av papirleverandøren, for ikke si mer opptatt av papirtypen enn av entydighet.

Denne inkonsekvensen kommer tydeligst frem når man ser på **NK 1127**. Førsteutgaven kom med Hs5-papir, som er et fosforescerende papir levert av Harrison. Opptrykket som kom, hadde også Harrison-papir, denne gang et papir benevnt **Hs5-NP** som er et ikke-fosforescerende papir.

Dette førte til at førsteutgaven fikk attributten **x**, mens opptrykket fikk attributten **y**. Men så kom opptrykk nr. 2, et opptrykk som også hadde et ikke-fosforescerende papir fra Harrison, **Hs5-NB1**. Det nye opptrykket førte til at opptrykkene fikk hhv. attributten **y1** og **y2**.

Vi står her med tre utgaver av samme hovednummer hvor det er brukt tre papirtyper, alle levert av Harrison. Førsteutgaven har fosforescerende papir, mens de to opptrykkene har ikke-fosforescerende papir. Uten særbehandlingen av de fosforescerende merkene ville katalogiseringen vært **NK 1127 x1 (Hs5)**, **x2 (Hs5-NP)** og **x3 (Hs5-NB1).**

Tvetydig katalogisering er konsekvensen av denne attributtbruken. Når man ser på undernumrene med x og y fra denne perioden, kan man jo ikke av attributtene se om det har vært to forskjellige papirleverandører eller om samme leverandør har kommet med to forskjellige papirtyper.

Skal man følge katalogiseringsprinsippene som er angitt i **pkt. 2.2**, må attributtene endres fra **x og y** til **x1 og x2**. Og når man ser av Norgeskatalogen at attributter endres hvert år, burde det ikke være noe i veien for å gjøre disse endringene.

Mot dette vil nok noen si at siden opptrykkene med fosforescerende papir ble egne hovednumre, bør **x** forbeholdes fosforescerende papir når opptrykket kommer med ikke-fosforescerende papir selv om papirleverandøren er den samme. M.a.o. som en form for konsekvens av synet på fosforescerende papir i motsetning til annet papir. Spørsmålet blir da om denne type konsekvenstenkning bør gå foran hensynet til entydig katalogisering.

Etter min mening må hensynet til katalogiseringsprinsippene veie tyngst.

Også fordi hadde man akseptert hull i nummerrekkefølgen, burde statusen til opptrykkene som fikk hovednumre, vært endret fra hovednumre og til undernumre. En endring som ville rive grunnen unna den nevnte konsekvenstenkningen. Katalogen bør derfor endres på dette punkt.

Det hadde kanskje vært vanskeligere å argumentere mot denne særbehandlingen av fosforescerende papir hvis papirtypen hadde fremkommet utvetydig, f.eks. i form av en dedikert bokstavattributt som **f** eller lignende. Nå drukner det hele i tvetydighet.

6.3 Særlig om perioden før fosforescens-perioden

Som nevnt i **pkt. 4**, er det eksempler på at opptrykk i denne perioden , i stedet for å bli katalogisert som undernumre, er tildelt hovednumre. Prinsippene i **pkt. 2.2** tilsier at disse hovednumrene endres til undernumre. Men også her møter vi motargumentet om at slike endringer fører til hull i katalogens nummerrekkefølge. Noen endring er dermed lite hensiktsmessig. Men opplysninger om at merkene er opptrykk, må med.

En endring som imidlertid bør foretas, er å bytte ut **x/y** med **x1/x2** når samme leverandør har levert to forskjellige papirtyper. En slik endring vil gjøre katalogiseringen mer konsekvent, og det hele vil bli mer entydig. Nå gjelder dette de gamle og etablerte merkene **NK 88** med Bentse Brug-papir, **NK 117 a** med Alvøen-papir samt **NK 201 og 202** med Hamang-papir. Forsiktighet bør nok utvises her. Men i 2016-katalogen ble f.eks. **NK 25** endret. Dette var riktignok som følge av oppdagelser som fremkom i en ny håndbok, men endring av et veldig tidlig hovednummer, var det okke som.

En annen sak er at håndboken sannsynligvis brukte de små bokstavene **y** og **x** i stedet for de store **Y** og **X** for å markere hhv. stående og liggende vannmerke. Hadde håndboken fokusert på de to papirtypene som var brukt, **Be1** og Be2, ville de vel ha brukt **x** og **y** som var det vanlige og alfabetisk riktige, og ikke **y** og **x**, se **NK 25 I.**

En ny endring er nok derfor på sin plass. **Y/X** eller **x1/x2**? Hva bør gis forrang, vannmerker eller papirtyper?
Hvilket katalogiseringsprinsipp brukes i slike situasjoner m.a.o.? Dette vil jo også berøre **NK 1218** hvis man velger å sløyfe romertallene der. Endringen av **NK 1777** fra romertall til **A/B**, altså taggefokus, er ikke til noen hjelp når det gelder dette valget. Her var det nemlig kun én papirtype. **NK 1218** har to papirtyper med hver sin tagging eller omvendt. To taggetyper med hvert sitt papir.

PS.

På samme måte som et ellevesifret fødselsnummer identifiserer en bestemt person, vil et **NK**- nummer, evt. med tilhørende bokstaver og/eller tall, identifisere et bestemt frimerke. Hvordan man har kommet frem til de fem siste sifrene i fødselsnummeret, er det neppe mange som er opptatt av. Det kan imidlertid tenkes at frimerkesamlere er opptatt av hvilke prinsipper som ligger til grunn for angivelsene av bokstaver og tall i tilknytning til et hovednummer. Norgeskatalogen inneholder ikke mye forklarende stoff.

Artikkelen kan kanskje kaste litt lys over dette.

I min artikkel som omhandler en bestemt tidsperiode, har jeg lagt til grunn det jeg selv har lest meg til i Norgeskatalogen, med de fallgruver som ligger i en slik tilnærming. Videre hva jeg har sett i katalogen når det gjelder merkebilder osv., noe som kanskje har ført til vel bastante konklusjoner, f.eks. om hva som er opptrykk av hva.

Jeg har kun brukt UV-lampe på de merkene som er oppgitt å ha cromo-papir.

I de tilfelle jeg har funnet støtte i katalogen for mine synspunkter og konklusjoner, har jeg prøvd å vise til de aktuelle stedene. Samtidig har jeg nok også oversett en del slike forhold, også opplysninger som kan tale mot det jeg skriver.

De katalogiseringsprinsippene jeg nevner, entydighet og konsekvens, er prinsipper jeg mener bør være almengyldige, og følgelig bør legges til grunn i enhver katalog når det er praktisk mulig.

De første merkene som kom med fosforescerende papir, hadde stiliserte motiver som f.eks. helleristninger . Merker med stiliserte motiver finner man igjen i artikkelen på **s. 386** om trykningsdatoer på ståltrykksmerker. På **s. 390** finner man f.eks. **NK 521, 596 og 610**, alle 40-øresmerker med samme merkemotiv, helleristninger. Merkene kom ut hhv. 22.04.63, 01.12.67 og 07.10.68. Det første har følgelig ikke-fosforescerende papir, mens de to andre har fosforescerende papir. I ståltrykksartikkelen behandles disse tre merkene samlet, noe som vises gjennom oppføringen av trykninger. Til sammen har disse tre merkene blitt trykket opp 37 ganger nummerert fra 1 til 37. Og alle tre inngår altså i denne nummereringen. At det da er snakk om opptrykk som har fått egne hovednumre, synes klart. Forholdet mellom **NK 596 og 610** omtales i **pkt. 5.3** i min artikkel, dog uten at ståltrykksartikkelen blir nevnt.
Opptrykk har mange sider. En av dem fremkommer når man ser på trykningene som er oppført i tilknytning til **NK 1288 B x1** på **s. 415** i Norgeskatalogen. Her er det ført opp syv trykninger, hvorav seks kom etter utgivelsen av dette merket/opptrykket. Ingen av disse opptrykkene førte til nye undernumre. Opplagstallene ble derfor summert, og summen, 26,55 mill., ble ført opp i merkeinformasjonen på **s. 228**.

c-e

Referat fra møte 2469

Leder åpnet møte på Schafteløkken mandag **6. februar 2017** kl. 1900.
Tilstede: 31 medlemmer, 2 gjester.
En anmeldelse
Quiz og lynaksjon.

Dag Røhjell orienterte om hjemmesiden til klubben. Han gikk gjennom de ulike punktene på siden.

Kveldens hovedpost:

Ørn Grahm: «Auksjonsåret 2016. Bemerkelsesverdige objekter og auksjoner»

Han innledet med å snakke om den økonomiske situasjonen, oljeprisen på vei opp igjen. Kronekursen er litt bedret, men det er fortsatt dyrt å handle i utlandet. Billig for utlendinger å handle i Norge. Prisen på frimerkeobjekter er avhengig av verdensøkonomien.

Mye kjedelig i markedet, men spesielle objekter selger godt. Han snakket så om noen av de internasjonale auksjonene, bl. a:

Heinrich Köhler solgte objekter fra Hilmar Kraus´ samling både i mars og september. I september ble et brev med 3 kreuzer frankering solgt for NOK 290 160,-

Corinphila solgte i mars deler av Luis Alemany Indartes Nederland samling. Bl.a. brev med Nederlands første frimerke, med mellomsteg-eneste kjente for NOK 459 200,- Nederlands første frimerke med mellomsteg er meget sjeldent. Vanligvis ble de store arkene delt opp før de kom til postkontoret

Chrisoph Gärtner solgte Rolf Goldschaggs Badensamling på 97 objekter. Dette er de viktigste objektene i Badens filateli. Samlingen ble solgt for i overkant av NOK 18,8 mill. Alle objektene ble solgt.

Global Phil. Network solgte i juni bl.a. et inverted Jenny for USD 1. 175 000 eller NOK 11.350 500,- Det samme frimerket ble solgt av Robert Siegel i 2005, da til USD 577 500.-

Robert Siegel solgte i mai/juni frimerker for William H. Goss til inntekt for Hawaiian Food Bank og Smithsonian National Postal Museum

David Feldmans auksjon i desember 2016 solgte trykkplaten Mauritius 1847, antatt salgsverdi € 2-3 mill. den ble solgt for € 1.320 000,-. Platen ble solgt hos Feldman i november 1993 for NOK 17.508 400,-

Resultater fra Quiz:
Finn H. Eriksen og Per Erik Knudsen 8 rette.

Referent *Marit Elind*

Redaktøren vil igjen oppfordre alle som kan å få med seg Ørn Grams årlige besøk i OFK. INFO kan jo bare vise glimt fra hans illustrasjonsmateriale.

3 kreuzer frankering fra Wallenstein
Bare tre brev kjent herfra med 1 kr. 1849
NOK 290.160,-

Harlingen – Amsterdam april 1856
Med mellomsteg - eneste kjente
NOK 459.200,-

Posisjon 58 høyeste kvalitet
Siegel Solgte dette sommeren 2005
for rekordsummen USD 577.500,-
Nå ble prisen USD 1.175.000,-
NOK 11.350.500,-

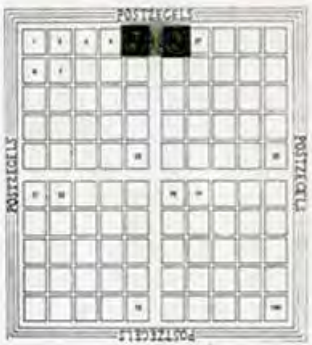

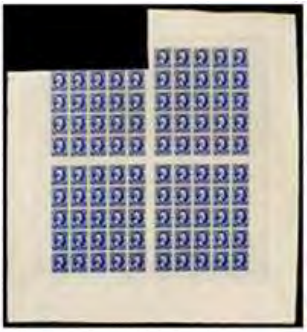

Corniphila veilingen - Nederland
mars 2016
Luis Alemany Indarte – Nederland I
Nederlands første 1. januar 1852

New York mai/juni
Robert Siegel

Christoph Gärtner
New York mai – juni Rolf Goldschaggs - Baden

Førstedagsbrev

Med mellomsteg

236 kreuzer porto til Peru 1870
Samlingen med 97 av de viktigste
Objektene i Badens filateli.
I overkant av NOK 18.8 mill.

New York mai/juni

Robert Siegel William H. Goss HAWAII
Inntekt til Hawaiian Food Bank og
Smithsonian National Postal Museum

5 cents 1851 til østkysten.
Uvanlig nok ikke over kontinentet,
men med fartøy til Panama City, over land
og skip til New York.
Eneste kjente med uskadet 5 cents
Solgt for NOK 816.200,-

13 cents 1851
5 c. innenriks, 2 c. skip og 6 c. USA
Eneste kjente med papirfabrikkens logo
"SUPERFINE LINNEN"
NOK 960.250,-

New York mai/juni

Robert Siegel William H. Goss HAWAII

13 cents 1851 "Hawaiian Postage"
7 ubrukte halvparten skadet
Dette uskadet og det beste
Solgt for NOK 600.150,-

1853 Kong Kamehameha III
1857 års provisorium eneste
med mere enn et provisorium
NOK 1.153.200,-

17.506.400 kroner hos David Feldman november 1993

1. Desember 2016 - Trykkplaten Mauritius 1847

Estimate € 2 - 3 mill. Salg € 1.320.000,- = NOK 11,95 mill

Referat fra møte 2470

Leder åpnet møte på Schafteløkken mandag **20. februar 2017** kl 1900 ved å ønske alle velkommen. 1 nytt medlem ble opptatt. Det ble informert om turen til Finland i mai. Mer informasjon kommer i neste nummer av INFO.

Videre ble det minnet om generalforsamlingen den 20 mars. Innkalling og papirer kommer i INFO nr 1/2017.

28 medlemmer og 5 gjester hadde skrevet seg inn i protokollen. Quiz og lynauksjon ble gjennomført som vanlig. Dagens vinner ble Olav Dyresen med 6 poeng.

Dagens foredragsholder, hadde tatt turen fra Nøtterøy, het **Skule Magnus Bøie** og snakket om **«De Tofargete danske frimerker».**

Mange vil vel si at dette er det danske svaret på den norske posthornserien. De første merkene kom ut i 1870 og de siste i 1905. De ble utgitt både i Danmark og på De Vestindiske Øyene (D.V.I.). Ergo så finnes det både valører med skilling, øre og cent.

Grunnen til at de fikk to farger, var at det skulle være lett å kjenne de forskjellige valørene igjen. Samtidig kan man vel si, at det tar seg meget bra ut med flere forskjellige farger, og ikke bare en!

Merkene har kan deles inn i tre verdigrupper:

1. **Skillingsmerkene (1870 – 1874)**
2. **Centsmerkene (D.V.I.) (1873 – 1902)**
3. **Øremerkene (1875 – 1905)**

Fasinasjonen ved å samle tofargete ligger, som med mange andre utgaver, forskjellene i papir, vannmerke, tagging, farger, varianter, halveringer og forfalskninger. Frimerkets oppdeling er følgende

Når de tofargete merkene ble utgitt, så kom de i et nytt format, enn de tidligere frimerkeutgivelsene hadde hatt. Nå var det snakk om maskin laget papir og en primitiv produksjon. Dette førte til stor variasjon i kvalitet og papirtykkelse. Derfor er det vanskelig å tid feste frimerkene på bakgrunn av kun papiret. Bildet øverst neste side viser de forskjellige formatene.

Vannmerke – her er det snakk om tre forskjellige typer. Den store kronen (vm II) ble benyttet i årene 1862 – 1902. Den som har betegnelse ny krone (vm. III) ble benyttet 1902-1905. Den lille kronen (vm. I) ble benyttet 1851 – 1862

Fra venstre Lille, Stor, Ny

Farger er alltid en utfordring. De to fargete er ingen unntak, fra denne regelen. Det er store variasjoner. Flere trykk førte til flere farger. Tar med et bilde for å vise utfordringen:

Noen ting som er verdt å merke seg i forbindelse med de tofargete er uttrykket omvendt ramme:

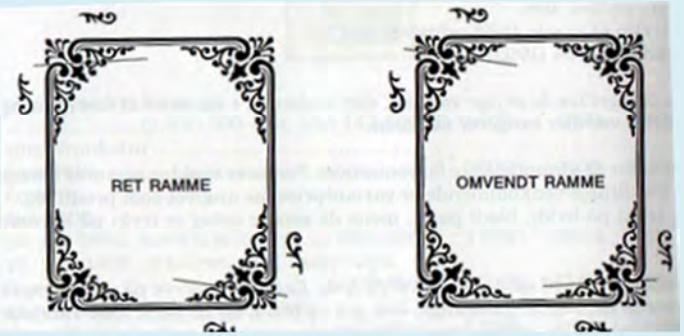

Et godt råd i denne forbindelse er: Er det omvendt ramme i NV hjørne, så vil det være det motsatte i SØ hjørne. Foredragsholder kunne fortelle at slik var det alltid.

Kjente varianter er:

Perlefeil – kulen er borte.

106-feilen – «Bulk» i østre ramme.

Carøes snitt – «Snitt» i østre ramme.

Stempler fasinerer og tofargete er blitt utsatt for mange. Her har vi **stumme ringstempler**, **ringstempler med nummer**, **stjernestempler**, **antikvastempler**, **lapidarstempler** og **brotypestempler**.

En stempeltype som man skal være oppmerksom på, er jernbanestemplet. Dette er to-delt, og er mer sjeldent enn de andre stemplene. Dette er også et stempel, som av mange kan oppfattes, som to forskjellige stempler. Bildet under viser noen forskjellige jernbanestempler:

De forskjellige 2-farvete utgavene som ble utgitt var:

Skillingsutgavene 1870 – 1871	3 valører	tg12 ½	vm.II (vm.I?)
Skillingsutgavene 1871 – 1874	5 valører	tg 14x13 ½	vm.II (vm.I?)
Øresutgavene 1875 – 1879	10 valører	tg 14x13 ½	vm.II (vm.I?)
Øresutgavene 1895 – 1898	8 valører	tg 12 ¾	vm. II
Øresutgavene 1902	6 valører	tg 12 ¾	vm. III, ikke provisoriene
Centsutgavene 1873 – 1879	9 valører	tg 14x13 ½	vm. II evt vm. I?
Centsutgavene 1896 – 1906	5 valører	tg 12 ¾	vm. II
Provisorier 1895 – 1905	6 valører	tg 14x12 ¾	vm. II

OFK takker Skule Magnus Bøie for et meget interessant og vel gjennomført foredrag. Det ble gitt mye god og nyttig informasjon og kunnskap tilknyttet emnet.

Referent *Svein H Andersen*

OFKs bibliotek har mye god litteratur også om disse fascinerende frimerkene. Den lille boken til høyre er en liten grunnbok, utgitt av *Københavns Philatelist Klub* i 1974. Rundt årtusenskiftet utga KPK et stort 6-bindsverk om merkene. Litteratur er tilgjengelig på alle nivåer, for alle samlere. Begge nevnte ses ofte på nettauksjoner.

Referat fra OFK møte nr. 2471, 6 mars 2017.

Arne Thune-Larsen ønsket velkommen til et nytt møte. I dag var det ingen anmeldelser eller opptagelser. Han informerte om at årets NORDIA utstilling er i Vejle, Danmark. Videre at klubbens generalforsamling er den 20. mars 2017. Innkalling og papirer kommer i INFO 1/2017, som han håpet alle ville få i løpet av uken.

Det var 28 medlemmer som hadde skrevet seg inn i protokollen. Ingen gjester. Dagens quiz ble vunnet av Bjørn Muggerud, resultat 4p.

Kveldens foredrag hadde tittelen **«På jakt etter Carl Normanns tapte arkiv».** ***Ingvar Elgesem*** fortalte om Carl Normanns postkortproduksjon fram til brannen på Hamar 9. juli 1935. Det hele startet med øverste kortet.

Alt forsvinner opp i røyk og flammer. Elgesem har valgt, som han uttrykte det, en Askeladd tilnærming. Dvs han leter hos handlere og samlere etter kort fra Normann sin produksjon. Han har ikke forsket eller lett etter informasjon om produksjonen, men foreløpig kartlagt det han har funnet med sin Askeladd tilnærming. Dette å gå til kilden, er muligens det neste steg på veien videre!

Tiden frem til brannen er delt i tre perioder:

Kristiania	**1909 – 16**
Hamar	**1917 – 27**

(Kjennetegnes av år og nummer)

Hamar	**1927 – 35**

(Kommer artikkel i neste NFT)

Mye av produksjonen i den første perioden er knyttet til jernbanest. Dette kan ha sin forklaring i at jernbanene var det kommunikasjons-middelet han brukte. En annen

Hamar-branden 9/7 35

Braskerudfoss St.

Parti ved Dal St.

Soldaterhjemmet, Jørstadmoen

forklaring kan være, at dette var et sted hvor det var mennesker og at det skjedde noe i tilknytning eller i nærheten av stasjonen.

Normann fotograferte som oftest der mennesker møttes/samles. Derfor var bildene ofte bygninger som banker, hoteller og jernbanestasjoner.

Andre steder kunne være militær-leirer, skysstasjoner, postkontor og gatebilder.

Normann fotograferte hele året, slik at det finnes både sommer- og vinterbilder. Han velger seg bort fra de stedene hvor han ikke kan konkurrere. Han har jo dette som levebrød. I denne første perioden er det ingen kort fra Kristiania. Perioden har både fargekort og fotokjemiske kort.
Fargekortene var importert fra utlandet og teksten (Imp) finnes på kortets adresseside. (Markert med pil)
De fotokjemiske er ofte med hvit ramme og har signatur på forsiden.
Fra 1917 produserer Normann over 500 motiver hvert år.

Kristianiaperioden, lystrykk:

- **Carte Postale – 8 kort**
- **Kortforlag/Kunstforlag 185 kort**
- **Eneberettiget CN Imp. 14 kort**
- **Foto-kjemisk – 13 kort**

Perioden 2 – Hamar

Nå forandrer motivene seg. Vi ser mange motiver fra fjell Norge.

Den industrielle utviklingen kommer også med på kort.

Han gjør også i denne perioden forsøk på å lage fargekort. De ser nesten ut som kunstverk. Hvis man sammen-ligner kortene vil man se at enkelte ting går igjen og er like fra kort til kort. (Se eksempel på neste side)

Hov St.

Hvam Landbrukskole

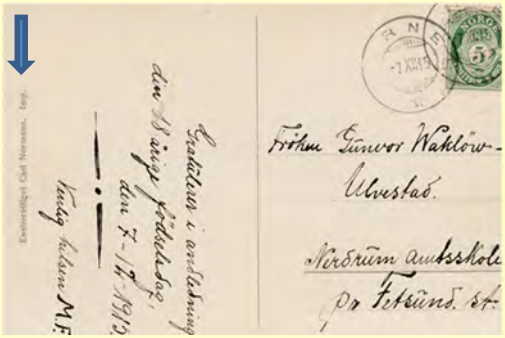

Lomseggen

Eksempel på det kan være skyer og fargen på vann. Disse tingene er faktisk helt identisk på enkelte kort.

I denne perioden blir også kortene nummerert. Det er en fortløpende serie hvert år. Det forekommer en del unaturlig nummerering og noen ganger er også kortene uten nummer. Til stor frustrasjon for oss samlere, som da selvsagt lurer på hva som ligger bak!

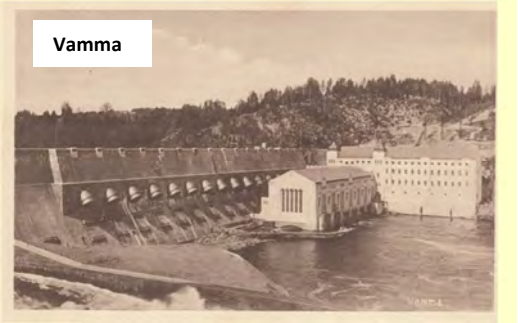

Antall bilder varierer fra år til år. Hvert år får en ny tallserie. Det kan virke som om Normann reiste rundt og tok bilder et år, mens han neste år produserte kortene. Denne slutningen dras på bakgrunn av at serienes lengde varierer fra år til år.

1919 – her er det både nummerert og unummererte kort. Elgesem har registrert 58 kort, kun 4 med nummer.

1920 Startet nummerr på 1, lang serie med kort.

55. Fra Lillehammer

1197 Kragerø

1927 – reportasjebilde av storflommen i Hamar. Dette er et unntak, antagelig fordi han var midt i begivenhetens sentrum. Vanligvis tok han ikke slike bilder.

1924 Godt år, lang nummerserie. Dette året reiser han til Vestlandet, mange turistmotiver, som dette rra Nordfjord:

7169. Pati fra Olden

Elgesem har ca. 2500 tusen kort, hvor av ca. en fjerdedel er post gått. Av det kan han trekke en slutning at kortene har en levetid på ca. 5-7 år. Dette er basert på datoene på de postgåtte kortene.

Oppsummert: han viste oss ca. 100 kort fra Normann sin produksjon fra perioden 1910 – 1927. Det finnes trolig omtrent 8-9000 andre! Så her er det ennå mye som ikke er oppdaget!

OFK takker Ingvar Elgesem for et meget godt og interessant foredrag, med mange gode kort. Det var mange spørsmål underveis, så dette fenget. Hadde jeg ikke allerede samlet kort, hadde det vært meget stor sannsyn-lighet for at jeg hadde startet, etter å ha hørt dette foredraget.

Svein H Andersen Referent

2018 Hamar. Storflommen 1927.

Referat fra OFK møte nr. 2472, 20. mars 2017.

Arne Thune-Larsen ønsket velkommen til et nytt møte og Generalforsamling. I dag var det en anmeldelse, ingen opptagelse.

Det ble informerte om samlermesse i Lier lørdag 25 mars og i Råde søndag 26 mars. Bjørn Eirik Rasmussen kunne informere om at det fortsatt var noen plasser ledig på turen til Finland.

Bjørn Muggerud informerte om Krigs- og feltpostforeningens bokgave for 2016, som var utarbeidet av Knut Arveng og bar tittelen «Fra vikingtiden til Afghanistan», postkort med norske militærmotiver, pris 200,-.

Det var 38 medlemmer som hadde skrevet seg inn i protokollen. Ingen gjester. Dagens quiz ble vunnet av Dag Røhjell, resultat 9p (må være ny rekord!). Det ble også tid til en liten 10,- kroners auksjon før dagens hovedpost – Generalforsamling.

(Protokollen i INFO, nr. 3.)

Da Generalforsamlingen var over, og vi igjen var tilbake i vanlig møteform, kom lederen med en liten overraskelse. Det ble utnevnt to nye æresmedlemmer i OFK, med følgende begrunnelse:.

Bjørn Muggerud - du var viseformann i klubben fra 1991 - 1993 og formann fra 19942000. Og igjen fra 2006-2015. Du er vært en enorm ressursperson for klubben ved utstillinger, arrangement og ikke minst gjennom ditt arbeide med Norgeskatalogen og Postal, og du har gjennom mere enn 25 år vært en ypperlig ambassadør for OFK. Du fikk klubbens høyeste utmerkelse som "Kommandør i det Gyldne Posthorn i 2001.

Gunnar Melbøe - du kom inn i styret som viseformann i 1990. Var formann 1991-93. Styremedlem 1994-2006. Du startet opp redaksjonen av INFO og var nærmest eneredaktør i alle årene fra 1990-2007. (70 utgaver). Du har hatt viktige oppgaver i utstillingsarrangementer for OFK og du er Formann i klubbens Råd. Du har skrevet bøker og artikler, holdt foredrag og vært en ressursperson og ambassadør for klubben gjennom snart 30 år.

Vi takker dere for innsatsen og sier gratulerer. Begge fikk overlevert sine bevis på æresmedlemskapet. Klubbens leder takket så ***Marit Elind*** og ***Øistein Haugen***, for mange års flott innsats i klubbens styre, men håpet at vi kunne dra veksler på dem også i fremtiden. Forsamlingen ga velfortjent applaus. Møtet ble deretter hevet.

Svein H Andersen
Referent

Referat fra OFK møte 3. april 2017.

Klubbens leder ønsket velkommen til et møte nr. 2473. ***Ole Yttri*** fra Røyse, ble opptatt som medlem. Han var til stede og fikk med seg en liten velkomstgave. Ingen nye anmeldelser denne gangen.

Arne Thune-Larsen informerte om hvem som var medlem av klubbens råd og utvalg.

Dagens quiz ble vunnet av Bjørn Erik Rasmussen, 6 poeng. Etter dagens auksjon, var det tid for kveldens foredrag, som hadde tittelen:

«Frankeringsmaskin-avtrykk med reklame.»

Kveldens foredrags holder: ***Arne Thune-Larsen***.

Avtrykkene ble «født» rundt midten av 1920-tallet. I god tradisjon, var det personer som startet med å samle disse avtrykkene allerede fra begynnelsen. I de første årene var det nok vanlig å samle slike, men etter hvert komme det et meget stort antall, og interessen dabbet av. I dag vet jeg faktisk ikke om det er noen som samler på slike. Mest sannsynlig finner de veien til søppelkassen vil jeg tro.

De første lisenser for frankeringsmaskiner i Norge, ble tildelt oktober 1926 av Postverket, og det ble samtidig fastsatt regler for bruken. Opprinnelig skulle lisenshaverens navn være en del av stemplet, og det ga da selvsagt mulighet til å reklamere for egne varer og tjenester.

Under verdiklisjeen sto også innehaverens registreringsnummer. (Merknad: At mange av avtrykkene har verdi 000 eller 9999, betyr nok at personer har besøkt vedkommende bedrift og bedt om å få et avtrykk. Man kan da lure på hvordan man forklarer summen 9999 eller 4444!) Disse avtrykkene vil være litt mindreverdig enn et brev som faktisk har gått i posten.

Blant samler ble det en klar samlerinteresse for å samle alle numre fra nr.1 og oppover. I starten var nok dette overkommelig, men etter hvert ble det en meget stor, om ikke umulig oppgave. I dag eksisterer det over 50.000 ulike avtrykk med reklame.

Ingen vet hvor mange som finnes uten reklame. Etter hvert fikk man også ulike maskiner på markedet, og man fikk også ulik utforming av verdiklisjene. Noen er brede og noen er smale. Det finnes noe litteratur på området, blant annet:

- "**Håndbok over Norske Filatelistika**" fra 1969, som gir en innføring i hele området.

I tillegg har det gjennom tidende blitt utgitt flere separate forsøk på katalogisering av avtrykkene,

- **Kristian Wilhelmsen** utarbeidet en oppstilling, og det samme har **Svein Svendsen** gjort.

Dog kan vi si at i dag eksisterer det ingen komplett publikasjon, som inneholder de mere enn 50.000 ulike avtrykkene.

Så et lite vink:
Dette er ettertraktet materiale på verdens basis. Alle posthistorikere med Hjemstedsamling som fokus, bør ha noe slikt materiell i sin samling. Det samme gjelder Motivsamlere. Reklameavtrykkene bringer ofte nye og viktige elementer inn i en utstillingssamling, og sist men ikke minst - dette skjer ofte til en rimelig penge.
Så en liten vandring inn i floraen av maskinavtrykk med reklame. Her finner vi alt fra Nasjonal Samling til reklame for julemerker. Vi finner reklame for matprodukter, midler for renhold, reparasjonstjenester, dyr og oljeprodukter. Man kan vel si, at det finnes noe for enhver smak

Under spørsmål runden i etterkant, kom det frem at posten har en referansesamling, men at man ikke vet hva som skjer med den. Det ble også nevnt at Langangen har skrevet litt om de laveste numrene.

OFK takker for et interessant og meget lærerikt foredrag.

Det var 27 medlemmer som hadde skrevet seg inn i protokollen, ingen gjester.

Svein H Andersen
Referent

I dette nummeret av INFO har du kunnet lese gode referater fra en del av vinterens foredrag. Hver enkelt kåsør har masse kunnskap som medlemmer i OFK ikke har vondt av å overta. Det er fint at referater kan fremtre som egne artikler i INFO, slik at de som ikke har anledning til å komme på møtene, kan få litt innblikk i hva som blir vist på lerretet. Husk bare at kun et lite utvalg kommer på trykk !

INFO nr. 3 utkommer ca. 1. september. Knut Arveng er redaktør for nr. 3.

Stoff kan sendes til info@ oslofilatelistklubb.no eller til knut@arveng.com

Referat-Illustrasjoner i INFO er oftest hentet fra kåsørenes powerpoint-bilder.

Velkommen til våre frimerkebutikker i Oslo

I Frimerketjenestens butikk i Persveien 34/36 tilbyr vi det meste av det du trenger til din frimerkesamling:

- Nye norske frimerker og samleprodukter
- Eldre norske frimerker
- Utenlandske frimerker
- Samlerutstyr og rekvisita

Åpningstid
Mandag - fredag: 08.00 – 15.30
Egen kundeparkering

St. Olavs plass postkontor er vårt **utsalg i Oslo sentrum.** Her finner du et godt utvalg i nye norske frimerker og samleprodukter, samt et begrenset utvalg i samlerutstyr.

Besøksadresse:
Universitetsgata 2,
inngang fra Munchs gate

Åpningstid:
Mandag – fredag: 07.30 – 18.00
Lørdag: 10.00 – 15.00

Kontakt
E-post: frimerketjenesten@posten.no
Tlf: 23 14 78 70

Nettbutikk: posten.no/frimerkebutikken

posten